

Kuidas käänata loodussõnalisi eesnimesisid?

Argo Mund

Üht osa nimesid saab käänata nii nagu vastavaid nimisõnu: *Lagle* : *Lagle* : *Laglet*, *Sirel* : *Sireli* : *Sirelit*, *Kalju* : *Kalju* : *Kaljut*, *Kaur* : *Kauri* : *Kauri*, *Loit* : *Loidu* : *Loitu*.

On hulk selliseid nimesid, mis näevad nimetavas välja üldkeele sõna omastava moodi: *Sireli* : *Sireli* : *Sirelit*, *Pärja* : *Pärja* : *Pärjat*, *Vilja* : *Vilja* : *Viljat*, *Vaarika* : *Vaarika* : *Vaarikat*, *Õie* : *Õie* : *Õiet*, *Hiie* : *Hiie* : *Hiiet*, *Kauri* : *Kauri* : *Kaurit*, *Tormi* : *Tormi* : *Tormit*.

Osa nimesid käändub võrreldes üldkeele sõnaga teisiti.

pesa-tüübi nimede erinevus omasõnadest ilmneb osastavas käändes. Omasõna on selle tüübi osastavas lõputa, aga nimi võib olla ses vormis lõputa või *t*-lõpuga, mõlemat moodi on õige: *Eha(t)*, *Heli(t)*, *Kaja(t)*, *Käbi(t)*, *Räni(t)*.

Sellised nimed nagu *Laine* ja *Aare* on astmevahelduseta ja II vältes: *Laine* : *Laine* : *Lainet*, *Aare* : *Aare* : *Aaret*. Vastavad nimisõnad on tugevneva astmevaheldusega: *laine* : *l'aine* : *lainet*, *aare* : *'aarde* : *aaret* (märk ` näitab siin nagu ÕSiski III-vältelist silpi).

Nime ja sõna käänamise erinevus võib veel olla tüvevokaalis: *Kiur* : *Kiuri* (vrd linnunimetus *kiur* : *kiuru*), *Valev* : *Valevi* (vrd omadussõna *valev* : *valeva*).

Osa nimesid, eriti niisugused, mida kasutatakse rohkem, võivad kolida nimisõnaga võrreldes lihtsamasse tüüpi, kus tüves ei toimu muutusi. Tuntuim on *Mari*, omastavas *Mari* ja osastavas *Mari(t)* (mitte *Mari* : *Marja* : *M'arja*). Selliseid eesnimenäiteid on veel *Meri* : *Meri* : *Meri(t)*, *Suvi* : *Suvi* : *Suvi(t)*, *Lumi* : *Lumi* : *Lumi(t)*, *Susi* : *Susi* : *Susi(t)*, *Kõu* : *Kõu* : *Kõud*. Ent ei saa keelata, kui näiteks *Suvi* soovib oma nime käänata nimisõna eeskujul *Suvi* : *Suve* : *Suve* või *Kõu* tahab käänata oma nime *K'õu* : *Kõue* : *K'õue*.

Ka nimesid, millele lisandub käänates silp *-me* või *-da*, võib rööpselt muuta lihtsama tüübi järgi: *Säde* : *Sädeme* ~ *Säde* : *Sädet*, *Ebe* : *Ebeme* ~ *Ebe* : *Ebet*, *Hõbe* : *Hõbeda* ~ *Hõbe* : *Hõbedat* ~ *Hõbet*, *Kare* : *Kareda* ~ *Kare* : *Karedat* ~ *Karet*.

Nime *Pihel* võib muuta nii *Pihel* : *Pihla* : *Pihlat* kui ka *Pihel* : *Piheli* : *Pihelit*. *Kaaren* on võimalik käänata *Kaaren* : *Kaarna* : *Kaarnat*, aga ka *Kaaren* : *Kaareni* : *Kaarenit*.

Kõige lihtsam on küsida võimaluse korral nime kandjalt, kuidas ta oma eesnime käänab, ent ei tohi unustada, et **eesnime käänamine peab mahtuma eesti sõnamuutmise raamidesse**. Näiteks ei saa mees nimega *Ott* nõuda, et teda käänataks omastavas *Otti*, sest see on astmevahelduslik nimi: *Oti raamat*, *kohtasin Otti*.